Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1 din.

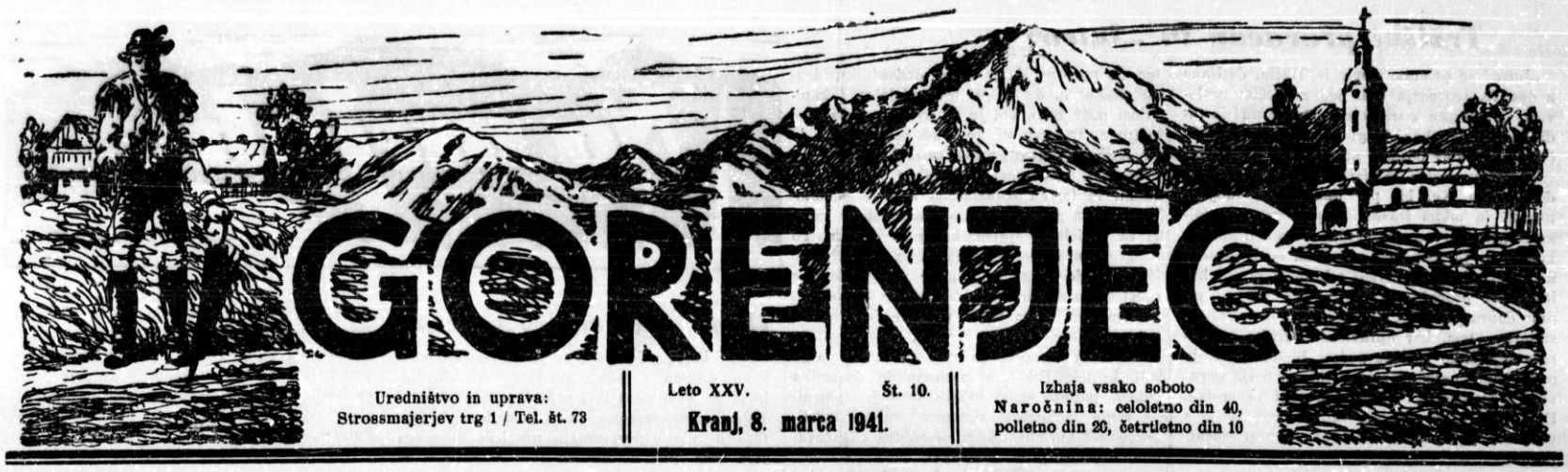

Uredništvo in uprava: Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXV. Št. 10.
Kranj, 8. marca 1941.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40, polletno din 20, četrtletno din 10

Tragedija

Človeški duh je vedno iznajdljiv in iskajoč. Spremlja ga nemir, da išče in odkriva skrite zakone v naravi. Vedno si želi v svojem brezmejnem in nenasitnem hrepenenju novih odkritij, novih iznajdb in novih poti. Človek je v tem smislu večni nezadovoljnež. Vse to se dogaja na vseh popriščih, bodisi v kulturi ali v civilizaciji. Vsa zgodovina nam kaže ogromni razvoj v pravem stopnjevanju primitivnosti k popolnosti in vsestranskemu izopopolnjevanju. Vidimo pa na oprijemljivih zgledih, kako usodno je postalo nele za poedinca, ampak včasih za cele narode in celo številne rodove, iznajdba n. pr. v tehnič. svetu. Tu se nekako prelamlja osnovi smisel napredka s primitivnostjo.

Človek je iskal in rešil giganfske probleme neustrašno, čeprav se je narava temu krčevito upirala. Narava mu je kazala kot neizčrpna zakladnica nova pota in mu je nudila ter mu še nudi še nešteto novih vprašanj, ki se zakrivajo še v kopreno tajinstvenosti. Tako je človek ustvaril čudovito dovršeno tehniko, ki postaja zanj tragično orodje, ker mu obeta pogin. Danes človek ne obvlada več tehnike, ker je tehnika zadobila prevelik razmah, ker predstavlja nenadkriljivo silo. Človekova nekdanja vodilna vloga se je spremenila v suženjsko. Človek je postal tehniki pravi suženj. In kakor ima gospodar oblast nad življenjem in smrtjo svojega sužnja, tako grozi s poginom človeku tista tehnika, ki se je spočela v njegovi glavi in so jo izvršile njegove roke. Tu se pričenja tragedija sodobnega človeka.

Le za trenutek si predočimo pot, ki jo je šla n. pr. vojna tehnika. Usodno 20. stoletje in njena sedanja krvava leta, vse to nam je pokazalo, da nismo več gospodarji nad svojo lastno tehnično civilizacijo, ampak smo se rodili zato, da postanemo njeni sužnji. To je pokazala pretekla svetovna vojna, a še očitneje kaže to sedanja. V eni državi je na njeni meji nastala majhna iskra in v kratkem času se je razširila v cel požar, pričelo se je neizprosno obračunavanje. Narod proti narodu je pognal svoj vojni stroj, ki je pričel brez usmiljenja opravljati svoje krvavo poslanstvo. Poznamo primere, ko so diplomati in z njimi celi narodi prosili, da se ustavi ta vojni stroj, a vse besede so ostale brezuspešne in brezpomembne. Še več! Vojni požar se je pričel še bolj hitro širiti, zdaj k drugemu, zdaj k tretjemu narodu in še naprej. Tako je bilo l. 1914., ko so se zamajali temelji Evrope, tako je danes, ko so temelji razbiti, ko je vojni stroj še močnejši in ga ne opravljajo več ljudje sami, ampak se opravlja sam, postal je samosvoj. Vojni stroj je zdivjal in ga ni mogoče več ustaviti. Ta stroj hoče uničiti človeka in sam zavladati kot robot.

Spomlad se bliža, a ne ona lepa in mirna in topla, ampak polna tajinstvenih senc in grozečih oblakov. Vso zimo so se pripravljali in ko bo zasijalo toplo sonce, bo rezko povelje pretrgalo to tišino in vojni stroj bo zdivjal, da se bo okopal v krvi milijonov. Ta tragedija se obeta evropskemu človeku, ker mu ne bo ta vojni stroj uničil le materielnih dobrin, ampak tudi vse duhovne. Ob tej mrtvaški pesmi jekla in smodnika bo izgubil človek vse svoje dostojanstvo in to, kar ga loči od navaddne neodgovorne živali. Postal bo brezčuten in neodgovoren za vsa svoja početja, ker bo izpolnjeval povelje. Uničujoči duh, ki bo zavladal v dušah evropskega človeka, ne bo le uničevalec življenj v najstrahotnejših dimenzijah, ampak bo tudi zatiralec slehernega samostojnega mišljenja, ki ga je dobil človek v luči pravice in svobode ter vesti.

Velika tragedija se pričenja. Njen veliki režiser je sama smrt, a človek je le skromen igralec na svetovni pozornici, ki le čaka, kedaj bo svojo vlogo odigral in izginil brez besede. Njegova vloga je premalenkostna, da bi mogel zaobrniti to dramo sebi v srečo. Izgubil je oblast nad tistim, kar je sam ustvaril. Nad njim se maščuje robot, za katerega je mislil, da mu bo služil. Zgodilo pa se je tako, da mora človek služiti temu robotu.

Odmirali bodo v krvi in kletvi milijoni in milijoni, zato vprašujoče gledamo v bodočnost: kdo bo ostal živ?

cem

Naša trdna Gorenjska

Gorenjska je po svoji zemljepisni legi, v sklopu silnih gorskih grebenov, v dolini gornjega toka Save in z ustjem v ljubljansko polje, vezana po najkrajši poti s središčem Slovenije. Za gospodarsko življenje so njeni živci tesno vključeni v tujsko prometno območje. Poleg prirodnih lepot ji pospešujeta razvoj vse večja industrializacija in obrt, v katerem prednjačijo zlasti okraji Kranj, Škofja Loka in Tržič. Poljedelstvo komaj zadovoljuje preskrbo prebivalstva.

Ta tesna povezanost s središčem Slovenije vključuje potrebo, da se tudi prosvetno življenje istoveti s slovensko celoto. Sicer pa je že zgodovina Slovenije imela svoje najživlje poganjke in dogajanja vprav na tleh samozavestne in vedno narodne in prosvetno prežete Gorenjske. Temu izročilu je Gorenjska zvesta tudi v sedanjih trdih časih. Povsod tam, kjer so poskušali tujci ustanoviti svoje posebne kolonije, so se morali postopno pretopiti v živo narodnostno telo svoje okolice.

Zato je Gorenjska v vseh časih močno vplivala na vse kulturno življenje slovenskega naroda. Dasi so kraji Tržič, Jesenice in Škofja Loka imeli močne narodnostno-manjšinske postojanke, so se le-te — kakor povedano — niso vzdržale, zlasti pa ne, odkar smo združeni Slovenci v narodni državi kraljevine Jugoslavije.

Gorenjska je menda edini okoliš, kjer korenine renegatstva in odpadništva niso našle ugodnih pogojev za svoj razvoj.

Nekaj bolj pa se čuti importirana miselnost nekaterih življev po industrijskih okrajih, ki jim tuja propaganda vceplja nezadovoljstvo celo tam, kjer bi tega ne bilo treba. Z nekaj dobre volje in smiselne uvidevnosti bi se dalo mnogo napraviti. Z vso odločnostjo pa je treba preprečiti vsako tujo propagando in razviti domoljubno čustvo med vsem prebivalstvom naše lepe Gorenjske. Veliko se je storilo že na tem področju, toda treba bo, da se v delo vprežejo po določenem sestavu tudi še tiste sile, ki so zlasti med izobraženstvom še vedno v neki odmaknjenosti od stvarnega življenja.

Veliko škodo povzročajo z raznašanjem kaj otipljivo lažnjivih govoric vprav tisti, ki se najmanj zavedajo svoje vloge v takem sumljivem poslu. Vprav te dni smo imeli priložnost, dozvedeti se takih gorostasnih neumnosti (drugače jih pač ne moremo ožigosati), da bi že logično razmišljanje moglo prepoznati jih za grobe izmišljotine.

Zato je prav, da je „Slovenski dom" z dne 5. t. m., pod naslovom „Ne nasedajte črnogledom", napisal jasno svarilo vsem pozvedovavcem in „prišepetalcem" v ušesa. Če bi pa to ne pomagalo, je takim „prepričevalcem" treba prilepiti tudi na uhlje tako svarilo kot zadnji in učinkoviti opomin.

Gorenjci smo trde grče in v svojem domoljubju si ne damo vcepljati neke propagandistične utvare, ki se nikoli izpolnile ne bodo, najmanj pa v naših krajih in v območju naše miroljubne in nezavisne kraljevine.

Naj ze sklep navedemo, kar je pisal „Slov. dom".

„V teh viharnih časih dogodki okrog nas seveda krožijo svoje odmeve tudi pri nas in med nami. Vsaka nova reč, ki se zgodi, služi nekim ljudem za izvedbo njihovih dobro preračunanih namenov. Sto in sto vesti prineso od tod in tam in jih širijo med lahkovernimi ljudmi. Seveda ne da bi ljudi hrabrili ali jih vsaj pustili v njihovem modrem miru in treznem delu, ampak da bi jim kalili pametno presojo, jih motili, razburjali in slabili v odpornosti. Taki ljudje so dvojne vrste: nekateri že od prirode vse gledajo s preplašenimi očmi bolj črno kot je res, drugi pa pri svojem zlobnem delu gredo za čisto prozornimi cilji. Njihove besede naj bi med narodom oslabile zaupanje in mu vzele samozavest. Kjer vam tedaj kdo hoče streči s kakšnimi obupanimi „novicami", ga zavrnite in če mu že ne morete ene prisoliti, si zamašite ušesa, če niste toliko močni in razsodni, da bi lahko zavrnili od sebe vsako črno misel ali dvom, ki bi vam jo tak sejalec zlega le nemara utegnil vtihotapiti. Dobro se ve, kaj je takim zlobnežem pri srcu. Časi so resni, vsi vemo, da gre danes za velike reči in da je naša ljubezen do ponosnega jugoslovanskega doma, ki v njem prebivamo, in do mladega kralja močnejša kot je bila kdaj koli. In še to vemo, da narod, ki ima za seboj tako slavno zgodovino, kot jo ima naš, nikdar ne bo napravil ničesar in se odločil za nič, kar bi bilo v nasprotju s pojmom časti, saj dobro ve, da bi se s slavo ovenčani predniki obrnili v grobu in prokleli mlajši rod, ker bi jim bilo žal, da so mu s svojim življenjem in s svojo krvjo darovali življenje v svobodi in časti! Ničesar zato ne bomo napravili, kar bi ne bilo v skladu častjo. Pahnite preč od sebe vse „prišepetalce" in podobno zlobno ali pa zbegano in črnogledo svojat!"

Socialna šola

Med našimi ljudmi vlada pogosto velika nepoučenost v socialnih vprašanjih! Vsa naša javnost je bolj ali manj prepojena deloma z liberalnimi nazori, deloma pa tudi že zastrupljena po marksističnih zablodah. Posebno komunizem je danes tako ofenziven, da potom ustne in tiskane propagande že močno vpliva na mišljenje množic. Komunistično izrazoslovje je nekaterim prešlo že kar v navado, čeprav še niso prepričani komunisti.

Katoličani se pa za katoliška socialna načela premalo zanimamo. Naravnost sramotno za nas je, da celo katoliški inteligenti včasih nimajo pojma o tem, katere socialne smernice je izdala Cerkev po Leonu XIII. in Piju XI. Vsak katoliški delavec in posebno vsak katoliški inteligent bi moral predelati vsaj socialno okrožnico papeža Pija XI. „Quadragesimo anno" ne samo enkrat, ampak večkrat! Za vsakega katoličana je sramotno, če te okrožnice morda sploh prebral ni. Niso redki katoličani, ki dobro vedo, kakšen je gospodarski sistem liberalizma, ki poznajo socialna načela komunizma, kako pa naj bi bila urejena človeška družba po krščanskih načelih, pa nimajo pojma. Kako so celo ljudje, ki žele biti katoliki, prepojeni s tujimi socialnimi ideologijami, je najboljši dokaz med nami tako zvano krščansko socialistično" gibanje, oziroma vse borbe okrog Jugoslovanske strokovne zveze. Kljub izrecni in odločni izjavi papeža Pija XI., da med krščanstvom in socializmom ni kompromisa, še danes šarijo med nami ljudje s tako zvanim „krščanskim socialističnim nazorom". Tako daleč je prodrlo zastrupljenje s socialističnimi zmotami, da so nekateri „krščansko socialistični" krogi zavzemali naravnost nasprotno stališče napram papeževi okrožnici „Quadragesimo anno".

Ko je neki srbski vseučiliščni profesor bral socialno okrožnico „Quadragesimo anno", se je izjavil pred svojimi tovariši: „Glejte, kako moderen je papež v svojih socialnih nazorih." Dotični profesor pa ni bil ne veren in ne katoličan. Čudno je, da včasih nekatoličani znajo bolje ceniti katoliške socialne nazore, kakor nekateri katoličani sami...

Za katoličane je nujno potrebno, da se v današnjih časih bolje seznanijo s krščanskimi socialnimi načeli. Radi tega se bo priredila v okviru Prosvetnega društva v Kranju neke vrste socialna šola. Dosedaj so se vršila ob četrtkih prosvetna predavanja. Ta predavanja so služila nekako splošni izobrazbi. V četrtek 13. marca pa se prične redna serija socialnih predavanj, ki naj bi tvorila nekako socialno šolo oziroma nekak socialni tečaj. Ta predavanja so mišljena kot resno šolanje v socialnem vprašanju. Po vsakem predavanju naj se razvije tudi debata. Poslušalci naj stavijo svoja vprašanja o predmetu in zahtevajo pojasnila o nejasnih točkah. Debata prinese največ živahnosti in razbistri pojme. Naj se nihče ne ženira staviti vprašanj. **K tem socialnim predavanjem vabimo posebno mladino obeh spolov in vseh stanov!** Zlasti mladina mora biti danes dobro orientirana v social. vprašanjih.

Prvo predavanje bo imel prof. dr. J. Zontar in sicer o temeljih srednjeveškega gospodarstva. V srednjem veku je krščanstvo z ozirom na tedanje splošne razmere ustvarilo poseben način socialnega življenja. Srednjeveško gospodarstvo neredko smešijo ljudje, ki zgodovine prav nič ne poznajo. Potrebno je za vsakega količkaj izobraženega človeka, da vsaj nekoliko pojmuje temelje srednjeveškega gospodarstva.

Za tem pride na vrsto o gospodarskem sistemu liberalizma, na to o socialističnem oziroma komunističnem gospodarstvu in končno bomo obravnavali načela socialne okrožnice „Quadragesimo anno" in o korporativnem gospodarstvu.

Vsak, kdor ima kaj smisla za socialna vprašanja, naj se udeležuje teh predavanj!

Občni zbor Društva slovenskih obrtnikov

Preteklo nedeljo se je vršil v dvorani Ljudskega doma redni občni zbor slovenskih obrtnikov v Kranju ob veliki udeležbi. Članstvo je s tem pokazalo kako nestrpno je pričakovalo končne odločitve o samostojni obrtniški zbornici. Predsednik je obširno poročal o bojih, da se doseže, kar nam je bilo končno dano, kajti naša organizacija je stala neomajno na stališču, da se ustanovi že toliko let zahtevana samostojna obrtniška zbornica. Omenil je, da so sicer sedanji časi zelo težki in resni, vendar pa, če bomo posvetili vse sile delu za ureditev naših združenj, se bo tudi vse drugo zboljšalo in pospešilo, tako glede obrtnega šolstva, zavarovanja i. p. Z veseljem pozdravljamo imenovanje predsednika zbornice, ki je tudi predsednik naše Zveze slovenskih obrtnikov. Na pozornico stopa mlada moč, ki uživa že sedaj zaupanje obrtništva in smo prepričani, da bo zastavil vse sile za stan, ki ga zastopa. Tudi drugi svetniki zbornice so nam porok, da se ne bodo ustrašili dela, ki jih čaka, da vsaj deloma popravijo, kar se je zamudilo. Upamo, da bodo tudi tisti, ki so imeli kedaj pomisleke proti samostojni obrtniški zbornici, sedaj tudi podprli naš boj. Važno za zborovalce je bilo poročilo glede zadruge Obrtni dom. Ta prepotrebna streha za vse obrtniške organizacije naj se že končno sezida. Zadruga ima že lepo parcelo, toda manjka ji še precej gotovine, da ustvari res nekaj takega, kar tirjajo naše razmere. Zato bo v kratkem sklican občni zbor in se naprošajo vsi, da pristopijo kot člani in da tudi med prijatelji obrtnikov agitirajo, da nas podpro. Vsak obrtnik našega okoliša je dolžan postati član tega doma. Nato se sledile volitve in je bil izvoljen v celoti stari odbor na čelu s predsednikom Pollakom. Po želji večine članov, da naj se skuša prirediti velika obrtniška ali gospodarska razstava, pa pojasni predsednik, da za sedaj ni mogoče misliti na to, dokler se razmere zunaj in pri nas ne spremene. Z ovacijami novi in samostojni obrtniški zbornici se je ta močni občni zbor zaključil.

Zaplankarji

je naslov knjige, ki jo je napisal Joža Vovk in jo bogato ilustriral Hinko Smrekar. Otrok in odrasel, vsak jo bo rad čital, saj vsebuje same vesele zgodbe.

Knjiga stane din 35·—, s poštnino 38·—. Naklada ni velika, zato pohitite z naročilom. Naročila osebno ali po dopisnici na: Tiskovno društvo, Kranj

Tržiški proračun in „Jutro“

„Jutro“ je prineslo dopis iz Tržiča, datirano z dne 18. februarja t. l. pod zvenečim naslovom: „Pripombe k tržiškemu proračunu“ in tudi debelo natiskan drugi naslov: „Breme občinskih dajatev postaja neznosno“.

Ta drugi naslov je čisto navadna prostaška demagogija. Ker bi pa nekateri le mogoče nasedli in takim frazam verjeli, nam je dolžnost pravilno oceniti vrednost tega demagoškega naslova. Dopisnik pravi, da edini zastopnik opozicije je opravičil odsotnost zaradi bolezni pri proračunski seji. Take bolezni mi prav dobro poznamo. Najbrže je ta bolezen obstojala v tem, ker upravičene kritike k proračunu ni bilo mogoče podati, blamirati se, je pa le malo nerodna stvar, zato je bolje opravičiti odsotnost, ki pa seveda tudi ni moška. Dosti bolj častno je bilo zanj takrat, ko je s primerno pripombo glasoval za proračun 1940/41.

V drugem odstavku se peča dopisnik z nekaterimi številkami. Stavlja pripombo zaradi virmanov, češ da je bilo plačanih več dolgov iz drugih postavk. Da, to je resnica. Dopisnik le ni vedel tega, da je bilo lansko leto v prvem proračunskem predlogu predvidena mnogo višja postavka, da pa so gotovi ljudje to hoteli izrabljati, vsled česar je uprava številke morala premeniti. Končna vsota je pa ostala ista. Je pač treba biti diplomat tudi pri sestavi proračuna. Številke blagajniških knjig kažejo, da je bil proračun za leto 1940/41 sto odstoten realen, čeprav Jutrov dopisnik ob vsaki priliki dopoveduje svojim zvestim .da so hišne številke v proračunu.

V tretjem odstavku se je obregnil v prispevek za organista, ki da je za 100% povišan. Povdarjenje teh 100% je zelo značilno, ker znaša ves ta povišek — beri in piši 900.— din za celo leto.

V četrtem odstavku pripoveduje o občinskih dolgovih. Tu je pa skoraj izrečena pohvala, saj je samo Mestni dom več vreden, kot pa znašajo vsi dolgovi skupaj. Torej je vsa druga občinska posest prosta in ta ni tako majhna.

V petem odstavku se je pa mož, bivši predstavnik tržiškega naprednega, predvsem gospodarskega tabora, postavil v pozo globoko socialno čutečega moža. Županu se čudi, da je postal tako nesocialen, (ker ne kupuje glasov s podporomi). Očita mu, da je industrijalec, ne pove pa, da je samo predsednik zadruge „Runo“ in da je pri tem udeležen s kapitalom prav tako, kot je lahko vsak drug član zadruge. Ta odstavek je sploh zelo netočen in bo najbrže „Jutro“ zopet moralo prinesti popravek. K temu socialnemu čutu moramo povedati le to, da sorazmerno najbrže malokatera občina zamore pokazati tako visoko število za socialne dajatve, kot prav tržiška. Po drugi strani se pa gleda na to, da imajo ljudje čim več dela, ker uprava se drži gesla: Ne samo podpore, ampak zaslužka je treba dati ljudem, ker le ta način podpore je pravilen in vzgojen ter vreden človeka.

V šestem odstavku se peča z dohodki in je zelo kratek. Pri tem poglavju je dopisniku gotovo postalo slabo. Najbrže se je spomnil na svoje nekdanje finančne velezmožnosti-uravnovešanja občinskega proračuna s takozvanimi prostovoljnimi prispevki.

Zadnji odstavek izzveni zelo bombastično, češ kdo bo plačeval vse to, danes v teh hudih časih, ko promet pada in draginja raste. Prav bi bilo, če bi gospod dopisnik izračunal in povedal, koliko bo on več plačal na dokladah in trošarini, da bi bralci zamogli primerjati razliko teh neznosnih bremen. Tudi možato bi bilo. Tako pa lahko smatramo gospoda Jutrovega dopisnika za navadnega klevetnika, kateremu se zdeha po položajih na katerih je bil in iz katerih ga je odnesla sapa zaradi njegovih velezmožnosti.

Končno omenimo še neko dogodivščino. 10. februarja je bila pri okrožnem sodišču v Ljubljani proti g. županu Majeršiču razprava, pri kateri je bil obsojen za 420.— din pogojno 2 leti zaradi žaljenja časti nekoga. — „Jutro“ je prineslo takoj drugi dan razsodbo debelo tiskano. V Tržiču in še v Kranju je bilo „Jutro“ na mah razprodano. Incident je bil umetno vprizorjen in g. župan, čeprav je bil obsojen, ima zavest, da je branil občinsko imovino in čast tržiškega župana, kar lahko dokažejo številke in nepristranske priče. Jutrov dopisnik pa, ki bil pravzaprav glavni iniciator, prav gotovo ni dober tržiški „lokalpatrijot“ oziroma ga bode v oči vse, kar naredi današnja občinska uprava. Delo občinske uprave se mora povsod ovirati, čeprav to ni v interesu Tržiča samega!

Drobne novice z Jesenic

V borbi z jetiko. Jeseničane bo zanimalo, kako stojimo z jetiko, gledano po statistiki, ki jo je sestavil za leto 1940 Protituberkulozni dispanzer na Jesenicah o svojem delu. V letu 1940 je bilo v dispanzerju pregledanih vsega 2170 oseb, 1075 moških in 1095 ženskih oseb. Že pri prvem pregledu je bilo 1372 ugotovljenih zdravih, pri drugem še naknadno 202. Z diagnozo tuberkuloza je bilo ugotovljeno 257 moških in 312 žensk (od tega z odprto tuberkulozo 118 moških in 173 žensk). — Bolničarke dispanzerja so obiskale na domu 222 bolnikov. Tuberkuloznih reakcij je bilo izvršeno 475, sedimentacij krvi 151, pneumotoraksov pa 282, pregledov sputuma na tbc 29, injekcij zlata 31, punkcije 4, rentgenogramov pa 19. Izvršil je to en zdravnik in ena pomožna moč.

Rdeči križ na Jesenicah. Na zadnjem občnem zboru jeseniškega Rdečega križa je blagajna izkazala plus salda 2.968 din (dohodkov 8.482. izdatkov pa 5.514 din). Odbor je kupil po 18 kosov slamnjač, blazin in kocov. Vsekakor najbolj pametno gospodarjenje z denarjem. Lani (1940) je priredil Rdeči križ večtedenski bolničarski tečaj pod vodstvom g. dr. Berglja. Tečaj je kar nabolje uspel.

Šolski mladini se priporoča vstop v organizaciji FO in DK. Na zadnji učiteljski konferenci jeseniške ljudske šole je bilo učiteljstvo povabljeno, da priporoča mladini vstop v telesnovzgojni organizaciji slovenskega naroda. Priporoča se pa to zaradi velikih uspehov teh organizacij na telesnokulturnem polju.

Finžgarjevo proslavo v tovarniški dvorani so Jeseničani razumeli tako, da je poskušala tudi jeseniške „klerikalce“ zvabiti v prepleskano Jelenovino. To se razen v kakih zaželenih izjemah itak ne bo posrečilo, toda če je proslava imela ta namen, je bila bolj žalitev kot proslava odličnega ustvarjalca katoliške oderske kulture.

Kaj pa Joža? Lani ob takem času bi imel priti. Saj se še spominjate: naši rdeči sodrugarji so ga lani pozimi s tako sigurnostjo napovedovali za Jožefovo 1940, da smo mislili, da si je že vozni listek kupil. Pa ga ni in ni. Tisti, ki na rdeče napovedi kaj dajo, so za eno potegavščino bogatejši, razširjevalcem teh novic je pa tako vseeno, če je ena blamaža več ali manj. Nekaj je pa vseeno koristilo: nekateri so se vsaj malo zbrihtali. Saj radi železniških zvez bi Joža lahko prišel, ker skozi Jesenice drdrajo vagoni s sovjetskim blagom, toda drdrajo naprej skozi predor...

Vrtnarska in sadjarska dela se bodo pričela, če bo vreme, kakršno se je začelo minulo nedeljo, kaj držalo. V nedeljo je bilo na soncu 28° C. Snega je kar gnetlo in je že precej zginil ne samo s cest, ampak tudi s polj in travnikov. Jeseniško Sadjarsko in vrtnarsko društvo šteje 71 članov. Člani dobivajo arborin in umetna gnojila po znižani ceni.

Cerkveni koncert na tiho nedeljo (30. marca) zvečer priredi naš cerkveni pevski zbor. Predlanskim je bil tak koncert kar najlepše podan in od občinstva z odobravanjem in hvaležnostjo sprejet. Gotovo bo tudi letos tako.

Odprava pisemske pošte na Jesenicah (glavna pošta). Jeseniška pošta je naravnost šarmantna glede odprave pisemskih pošiljk. Kakor na preži so poštni uslužbenci: komaj vržeš pismo v nabiralnik, že pride službujoči poštar in ga odpravi naprej. Devetkrat na dan izpraznijo nabiralnik na kolodvorski pošti in sicer deset minut pred sledečimi vlaki: v smeri proti Ljubljani ob 5.40, 10.24, 18.25 (brzec) in 18.40. V smeri proti Bohinju ob 7.55 in 14.22. V smeri proti Ratečam ob 8.09 in 14.25 ter paketska pošta v Nemčijo ob 11.36. Iz drugih nabiralnikov po Jesenicah pa pobira dvakrat na dan, in sicer dopoldne od 9.40 dalje (do 10.10) ter popoldne od 17.10 dalje do 17.40. Nabrana pošta se odpravi s prvimi naslednjimi vlaki. — Na Jesenice pa pride pošta s sledečimi vlaki: 7.44 iz ljubljanske smeri, 10.09 z brzcem zlasti belgrajska in hrvatska pošta (in tudi ljubljanska), ob 13.48 iz ljubljanske smeri, 17.40 iz Ljubljane, Podnarta in Radovljice, ob 10.45 iz smeri Rateče in ob 17.53 iz bohinjske smeri. Došla pošta se raznaša samo dvakrat, in sicer po jutranjem ljubljanskem vlaku in popoldne po vlaku 13.48 iz Ljubljane. Paketna pošta iz Nemčije prihaja ob 16.55. Vsa pisemska pošta iz Nemčije in tudi naša pošta (pisemska) za Nemčijo gre preko Maribora! — Na Jesenicah imamo poleg glavne pošte na kolodvoru še poštni urad Jesenice—Fužine, zraven tovarniške glavne pisarne. Ta pošta dobiva pošiljke z Jesenic (z glavne pošte) zjutraj ob 6 in malo po 8 ter po prihodu opoldanskega brzca iz Belgrada. Na uradu Jesenice—Fužine nabrano pošto pa pri.. so na glavno pošto na Jesenice zjutraj ob 7.30 in zvečer ob 18.05.

O. F. O.

Okrožje FO Kranj je v nedeljo priredilo smučarske tekme v teku na 12 in na 6 km. Slabo vreme je povzročilo, da so se tekme vršile šele preteklo nedeljo. Toda tudi to pot so naši fantje imeli smolo, ker ni bil sneg ravno ugoden za tekmovanje. Tekme so se vršile v Stražišču s startom v Št. Petru. Prijavljencev je bilo 25. Obetala se je prav huda konkurenca. Na 12 km so tekmovali člani, na 6 km pa mladci. Proga je bila speljana ob pobočju Šmarjetne gore in na pobočje Sv. Jošta ter nazaj mimo Bitenj k Št. Petru. Člani so se plasirali: 1. Krničar Andrej (FO Jezersko) s časom 1.2.30; 2. Proj Ivan (FO Šmartno) s časom 1.3.40; 3. Pogačnik Janko (FO Kranj) s časom 1,8.00. Mladci na 6 km: 1. Prešičnik Vinko (FO Jezersko) s časom 0,41.57; 2. Golob Janez (FO Šmartno) s časom 0,45.00; 3. Slapar Jože (FO Jezersko) s časom 0,49.00. Letos se je FO Jezersko zopet priboril oba pokala.

KINO TALIJA

predvaja v soboto 8. marca ob pol 9. zveč. in v nedeljo 9. marca ob 3., 5., 7. in 9. uri
nadvse vedro veseloigro z razposajeno Jano Withers („Cigančck“)

Zvesti tovariši

Pride največja senzacija „BALALAJKA“

Gospodarstvo

Pomlad se bliža! Izkoristimo vsako ped zemlje.

Kot smo izvedeli, je tvrdka „Tekstilindus“ prepustila brezplačno del svojega zemljišča v obdelavo svojemu delavstvu. Delavci bodo imeli možnost z nasadom zgodnjega krompirja in druge zelenjave, zmanjšati svoje izdatke za prehrano.

Tvrdka je obljubila za prilivanje zelenjadnih vrtov brezplačno napeljavo vode in bo v to svrho pustila montirati potrebne vodovodne cevi.

Ker se žal pričakuje, da bo poleti obrat delal skrčeno, se bo na ta način dala možnost delavstvu, ki nima svojega lastnega zemljišča, njihov prosti čas izrabiti za zdravo in koristno delo, kar je v marsikaterem oziru hvale vredno.

50 delavskih družin se je priglasilo za dodelitev zemljišča, kar se jim bo tudi ugodilo. Stražili bodo ponoči delavci menjaje.

Opozarjamo tudi druge delavce na to akcijo, da se potrudijo najeti skupno primerna zemljišča, ako jim tovarne teh ne dodele, ali niso v stanju dodeliti.

Priporočljivi so nasadi malih vrtov, ne glede na zdravo delo v njih, ker se na ta način goji tudi ljubezen do zemlje in ljudi.

Priporočljiv bi bil na primer prostor med starim pokopališčem in novo šolo. Ta prostor v sedanjem stanju ni za okras okolici. Gotovo bi bilo mnogo delavcev, ki bi koristno znali izrabiti ta prostor. Pogoj bi seveda bil, da bi mesto prepustilo tudi vodo za namakanje vrtov. Sigurno bi se našel še kakšen drugi mestni ali privatni prostor, ki bi se mogel v teh težkih časih na podoben način izkoristiti. **„Kjer je volja, tam je izhod!“**

Sestanek o pravilnem pridelovanju krompirja za seme

priredi okrajno načelstvo z okrajnim kmetijskim odborom v **Kranju** v ponedeljek, dne **10. marca, ob 10. uri** dopoldne, v dvorani restavracije „Jelen“.

Na sestanku bo kmetijski referent g. Wernig obrazložil praktično domačo selekcijo (odbiralno pridelovanje) in zatiranje nekaterih bolezni na krompirju.

Na sestanek se vabijo predvsem mlajši pridelovalci, ki imajo voljo in veselje do smotrenega, čeprav nekoliko zamudnega dela.

NOVE KNJIGE

Joža Vovk: Zaplankarji

Naš znani pesnik in mladinski pisatelj Joža Vovk se nam je predstavil prvič z zbranim delom čisto humorističnega značaja, z Zaplankarji. Delo bo v naši slovenski književnosti zavzemalo vsekakor vidnejše mesto in spričo borne izbire humoristične literature ne moremo iti mimo njega. Po Zaplankarjih sodeč se bo Vovk uvrstil za Murnikom (Matajev Matija, Na male kavke dan) in za Milčinskijem (Ribničani, Butalci in dr.), kot eden naših prvih humoristov. Sicer poznamo Vovka kot mladinskega pesnika pobliže, poglavje zase so pa Zaplankarji. Na 115 straneh je v osmih humoreskah orisal in naslikal žitje in bitje drugih Butalcev in smelo trdim, vsaj tako uspešno, kot Milčinski svoje Butalce. Potrebno se mi zdi, da vse Zaplankarje razčlenim in vsaj nekoliko karakteriziram.

Knjiga, katero nam je lepo opremil akad. slikar in znani ilustrator Hinko Smrekar, se nam predstavi z naslovno stranjo, kjer Vovk, to vsaj namen bi bil, fotografira dično zaplankarsko druščino.

V prvi humoreski pomagamo Zaplankarjem gasiti luno, zavoljo bodoče županove medalje. Važno vlogo igra v sleherni humoreski župan ata Teleban in njegova žena. Takoj v drugi lovimo tatu, ki se mu je zahotelo županovega medu, pa že preskočimo na strah in ga z Zaplankarji vred ustrahujemo. Takoj za tem kupujemo z županom ciganskega konja, kar se seveda ne konča za župana in konja dobro, za ciganskim konjem, ki je slavno neslaven konec napravil pa kupujemo kozo, ki se je obesila, po krivdi zaplankarjev seveda.

Vsaka humoreska ima začetek naslova: Kako. — No, še kako so Zaplankarji konja pognali, jame kopali in visokega gosta sprejeli, pa smo pri kraju. Vovk se je približal mestoma s svojo humoristično satirično obliko Milčinskemu vendar niti v fabuli, niti v vsebini. Prav to je Vovkova prednost: samostojen in samonikel je, pa poln zlatega humorja.

Pribijem še enkrat, da smo Slovenci, kar se humoristov tiče jako revni. Vovk nam je pokazal, da zna biti, če hoče, odličen humorist in zato od njega več, ne pričakujemo, pač pa terjamo!

Jezikovno in stilistično je knjiga na višku. Jezik je izbran, klen in brezhiben. Tudi grafično je knjiga dovršena in je tiskarna Tisk. društva pokazala, da zmore dobre stvari, le potruditi se mora. Če bo šla ta tiskarna po začrtani poti, ji je uspeh in seveda tudi delo zagotovljeno.

Vovku k delu prav toplo čestitamo in ga bodrimo za nadaljno delo, to pa v glavnem na polju humoristične literature. Ko bo javnost Zaplankarje prečitala in jih asimilirala bo zahtevala od Vovka novo delo! Za Zaplankarje pa sem prepričan, da ne bodo manjkali v nobeni hiši.

Knjiga je vezana v pol platno, velja din 35.- in jo naročajte ali pri avtorju ali pa pri Tiskovnem društvu v Kranju.

Dr. Herfort.

Ing. Jeglič:

Pridelujmo več dobre zelenjadi

Bolj kakor kedaj prej nam je dobrodošla drobna knjižica, ki jo je pod naslovom **„Pridelujmo več dobre zelenjadi“** spisal znani strokovnjak g. inž. Ciril Jeglič, referent za vrtnarstvo pri kr. banski upravi v Ljubljani, s praktičnimi navodili za gospodarne ljudi. Knjižico je izdala Kmečka zveza kot VI. zvezek svoje knjižnice. Opremljena je s 103 podobami, ki lepo ponazorujejo besedilo. Obsega 132 strani. V trdih časih, v katerih živimo, je treba obdelati vsako ped zemlje, da vzdržimo doslejšnji naš način in potrebno količino za prehrano. Zlasti v takih trdih časih, kakor so sedanji, je treba poživiti in razširiti vrtnarstvo, da kolikor toliko vplivamo na ravnovesje med povpraševanjem in ponudbo, s tem pa tudi na rastočo draginjo vseh življenjskih potrebščin. Rejstvo malih živali in obdelovanje domačih vrtov povečujeta zaloge življenjskih potrebščin in krepko sodelujeta v skrbi za prehrano s poklicnimi ustanovami. To vse je v korist splošnosti, predvsem pa posameznikov, ki svojemu trudu primerno najdejo v prostem času najprimernejše razvedrilo in svoji družini dovoljno prehrano. Knjižica g. inž. Jegliča je namenjena predvsem siromašnejšim slojem. Treba je bilo, da je vprav zato kar najcenejša. S tem pa je pridobila s svojo kratko in jasno dobro obdelano vsebino zelo obsežnega predmeta široko preglednost. Zlasti delavski in uradniški krogi, pa tudi kmečki krogi bodo našli veliko praktičnih in zanimivo pisanih navodil. Vprav grehota je, če bi okoli naših lepih kočic puščali neobdelano zemljo, ko nas že sam pogled prepričuje, da zanemarjeni vrtovi niso v okras ne domačiji ne okolici, nikar pa da bi od njih bilo kaj koristi. Res hvaležni moramo biti pisatelju in izdajateljici, da sta z združenimi močmi dala pobudo, za kar najvnetejše delo v družinskem krogu na njihovih vrtičkih, ki so v okras in korist naše lepe slovenske domovine. Zato to knjižico prav toplo priporočamo.

Delavski obzornik

Enotna delavska strokovna organizacija

Pred dobrim tednom je „Slovenec" priobčil vest, da sta se mudila v Belgradu predstavnika organizacije Zveze združenih delavcev. Pri resornih ministrstvih sta predložila več predlogov v cilju izboljšanja gmotnega položaja delavskega stanu. Med drugim sta po predhodnem sporazumu s predstavniki strokovne organizacije srbskega delavstva predlagala **enotno delavsko organizacijo.** Ta vest je dala zopet povod močnega ugibanja in razmotrivanja med delavstvom. Zato je prav, da se s tem važnim problemom pečamo na tem mestu tudi mi.

Ali je delavskemu stanu enotnost z gospodarskega gledišča potrebna? O tem razgibljati bi bil že v zgodovinskem prikazovanju odigravanja dogodkov vsak stavek odveč. Noben stan ni tako, kakor delavski, izpostavljen tolikim nevarnostim izigravanja. Vsak, kdor se je količkaj bavil z delavskim gibanjem, je uvidel zapreko gospodarskega napredka vprav v delavski neenotnosti. Vsi predstavniki raznih delavskih strokovnih organizacij so po časopisju in na zborovanjih delavstvo pripravljali k skupnosti, k enotnosti. Praktično dogajanje zadnjih dvajsetih let po tovarnah pa nam z nešteto dokazi izpričuje, da se je enotnost delavstva skušala doseči na brutalen in kriviičen način. Kdo bi mogel prešteti vse delavske žrtve, ki jim je prizadeval marksizem po svojih voditeljih po tovarnah. Teror in sila sta bila sredstvo, s katerim se je hotelo doseči enotnost organizacije v podjetju. Kdor ni pristal na marksistične ideje, je bil izpostavljen največjim krivicam. Pošteni in pridni katoliški delavci in celo mojstri so morali iz tovarn, in celó družinski očetje. Slovenski delavec je tako zgrajeno, enotnost energično odklonil, zlasti še, ker je počivala na idejah, ki so v praksi ustvarjale samo razvaline, namesto da bi gradile delavskemu stanu lepšo gospodarsko bodočnost.

Delavski stan instinktivno čuti v svoji notranjosti željo enotne stanovske strokovne organizacije, ki bo prvenstveno imela na svoji zastavi geslo, braniti gospodarski interes delavstva, in ki bo slonela na ideji, kateri kot član naroda ves pripada.

Težke prilike, v katerih se zadnje čase delovni človek nahaja, pa so to notranjo skrito željo po enotnosti in skupnosti v strokovnih zadevah potisnile na površje in jo spremenile v močno zahtevo uresničenja. Delavec danes ni več budalo, kakor so ga svoj čas nazivali, temveč z vso resnostjo zasleduje dogajanja okrog sebe. Ugotovil je, da so vsi stanovi v svojih gospodarskih interesih združeni v enotno stanovsko organizacijo svoje panoge. Vidi, da so ti že pred leti izvojevali celo prisilne organizacije. Kdor ni bil v taki organizaciji je gospodarsko trpel in bil celo uničen. Zaradi gospodarskega napredka svojega poklica niso dopustili izigravati svobodo, temveč so prisilili vse upornike, da kot člani organizacije prispevajo, da organizacija more tudi finančno opravljati zaupane ji posle. Vzemimo za zgled obrtnike, industrijo, grafično delavstvo, kmete, zdravnike, odvetnike — skratka vse, kar je združeno strokovno v edini organizaciji svoje stroke, samo delavcu ni dano, da bi se skupno ubranil natolcevanja in izigravanja. Zakaj, ker svobodomiselni gospodarski red vidi v tem močno orožje svoje obrambe. Temu mora biti konec. Kakor drugi stanovi, tako naj bo tudi delavski stan strokovno močno povezan v cilju gospodarskih interesov v skupni, enotni stanovsko strokovni organizaciji. Ne samo to. Vsak delavec, ki je zaposlen v tovarni ali kjerkoli, mora doprinesti žrtev vzdrževanja organizacije. Nikjer ni zapisano, da mora samo peščica delavcev z visoko članarino vzdrževati svojo organizacijo in v nji delati, medtem ko večina stoji ob strani in se norčuje. Gmotni obstanek in neovirano poslovanje se v enotni organizaciji mora ustvariti.

Kako se bo gradila delavska enotnost? Kako je prav za prav zamišljena enotna organizacija? Naše gledišče je bilo že ponovno poudarjeno. O tem je pred leti mnogo pisal tudi že jeseniški list „Na mejah". Na avtonomistični podlagi! Ne ena državna, pač pa tri: slovenska, hrvaška in srbska. Te tri narodnostne centrale bodo iz sebe določile enako število zastopnikov v skupni državni odbor. Ta forum bo najvišji in bo v neposredni zvezi z resornimi ministrstvi za vse intervencije, ki jih bodo rabile narodnostne centrale.

V tej smeri gre hotenje slovenskih delavcev in kakor kažejo dogajanja, ni več daleč od cilja.

Op. ured. Uredništvo prepušča odgovornost za ta članek g. piscu.

Delavstvu, nameščenstvu in njihovem svojcem!

Na pobudo prosvetnega pododseka sosveta ekspoziture Delavske zbornice v Kranju, je Ljudski oder v Kranju z veseljem pripravljen vprizoriti v mesecu marcu lepo dramo „Božji človek" po polovični ceni za delavstvo, nameščenstvo in njihove svojce. Igra bo v nedeljo popoldne, tako da imajo priložnost udeležiti se tudi okoličani.

Vsem nameščenskim in delavskim organizacijam je pisarna ekspoziture razposlala o tem obvestilo z vabilom, da svoje članstvo o tem obveste. Vsak organizirani nameščenec ali delavec naj pri svoji organizaciji priglasi sebe in svoje rodbinske člane. Neorganizirano delavstvo pa se lahko priglasi v pisarni ekspoziture med uradnimi urami. Iz prijaznosti pa tudi organizacija Zveze združenih delavcev v Kranju — pisarna Ljudski dom — sprejema priglašence. Zato se vsi tisti, ki bodo obiskali to lepo prireditev, lahko priglasijo tudi v pisarni imenovane organizacije, ker le tako se bodo dobile vstopnice po polovični ceni. To pa najkasneje do 16. t. m.

Iz pisarne ekspoziture DZ, Kranj.

Vsem služkinjam v Kranju in okolici

Vse hišne uslužbenke obveščamo, da se bo dne 16. marca (v nedeljo) po nauku ob pol 4. vršil sestanek vseh služkinj. Sestanek je organizirala ekspozitura Delavske zbornice.

Predavanje bo zelo važno za vse. Predavatelj pride iz Ljubljane.

Po predavanju bo prikazan lep film iz življenja delavskega gibanja. Naj nobena ne zamudi izredne prilike. Tovarišice! Obveščajte se med seboj! Vse v Ljudski dom ta dan!

Priprav. odbor.

Udeležencem socialnega tečaja

Vse tiste delavce in delavke, ki so se udeležile socialnega tečaja Delavske zbornice ob priliki otvoritve ekspoziture in so se slikali, obveščamo, da se slike lahko dobijo med uradnimi urami v pisarni ekspoziture. Fotografije so lep spomin, zato jih kupite, dokler traja zaloga. Stane en komad 5 din.

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

V naše uredništvo je vstopil g. Fran Radešček, bivši uradnik belgrajskega presbiroja, solunski vojni prostovoljec ter sotrudnik in urednik raznih slov. kat. listov.

Dežurno službo zdravnika OUZD v Kranju vrši v nedeljo 9. marca dr. Pance Pavel.

Prosvetno društvo v Kranju vprizori v soboto zvečer in v nedeljo popoldne lepo dramatsko delo Milana Begovića: „Božji človek". Snov te tridejanske drame z zornico in večernico je vzeta iz pisane narodne zgodovine pred sto in več leti, ko so v naši kršni Dalmaciji živeli znameniti hajduki. Drama daje mnogo lepega in je posebno primerna za ta dvakrat postni čas. Hvalevredno je, da daje naš ljudski oder res dobra dela naših domačih pisateljev in prav je, če so si za post izbrali resno delo hrvaškega pisatelja. Občinstvo, ki je letos še vedno napolnilo novo dvorano, bo tudi to pot prišlo na svoj račun. Poleg lepe vsebine bodo delo poživile lepe narodne noše iz tistih krajev. Zato pričakujemo, da boste tudi tokrat zasedli dvorano in dali s tem priznanje požrtvovalnim igralcem in igralkam.

Naše agilno prosvetno društvo je že v letošnjem letu vprizorilo 12 uspelih predstav. Divji lovec je šel trikrat preko odra. Sneguljčica šestkrat in Mežnarjeva Lizika trikrat. V soboto in nedeljo pa bo že 13. in 14. predstava. To pot je na programu Božji človek.

Bodi božji človek, je osnovna misel sobotne in nedeljske drame v Ljudskem domu. Ne pozabite nanjo!

V ponedeljek 24. februarja je umrl na Pristavi pri Mengšu osmošolec Jože Nachtigal. Ves čas svojega študija je bil gojenec Dijaškega konvikta. Bil je zaveden katoliški dijak, delaven član mnogih katoliških društev. Študiral je vestno kljub svoji bolezni, ki ga je skoraj vsako leto prisilila, da je za nekaj mesecev odložil knjige. Vse je tiho, mirno in potrpežljivo prenašal. Vse svoje žrtve je žrtvoval Bogu, ki naj blagemu dijaku podeli večni mir.

„Zimska pomoč" občine Kranj. Po sklepu odbora za „Zimsko pomoč" občine Kranj so v dneh od 4. do 6. marca pobirale požrtvovalne odbornice Kola jugoslovanskih sester v Kranju in Vincencijeve družbe v Kranju za „Zimsko pomoč" pri občanih mesta Kranja. Občani so z vso uvidevnostjo priskočili na pomoč in so obilno darovali. Odbor za „Zimsko pomoč" občine Kranj se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje v svojem imenu in imenu podpirancev.

Odbor „Zimske pomoči" občine Kranj.

Glasbena šola v Kranju bo imela redni občni zbor v nedeljo 9. marca ob 10 v glasbeni sobi gimnazije v Kranju.

Vlom v železnino „Kovino". Ni še minulo 5 mesecev od zadnjega vloma v blagajno in že se je vlomilec ponovno javil. Spretno si je pripravil pot brez šuma in nemoteno, kar skozi okno. Začel je svoj posel z vrtanjem in rezanjem. Toda kaj kmalu je moral spoznati, da njegovo orodje ne odgovarja za rezanje tako debele jeklene plošče. Po brezuspešnem naporu je delo opustil in lepo, tiho kakor je prišel, tako tudi zginil brez uspeha. Povzročena stvarna škoda ni velika. Da je temu tako, se ima tvrdka zahvaliti tukajšnjemu ključavničarskemu mojstru g. R. Florjančiču, ki je po zadnjem vlomu blagajno tako strokovno popravil, da prekaša sedanjo tehniko vlomilcev.

PRIMSKOVO

Strašna nesreča bi skoro zadela Pelkovo družino s Primskovega. Iz peči v spalnici je uhajal plin — ogljikov monoksid — in omamil g. Terezijo Pelko in oba otroka Ančko in Janka do nezavesti. Hitra pomoč sosedov in zdravnika dr. Bežeka je pomagala, da se ni zgodilo kaj hujšega. — Vedno je treba previdnosti.

Obiskujte Knjižnico v Prosvetnem domu! Na razpolago je mnogo lepih slovenskih knjig!

ŠMARTIN PRI KRANJU

Oderska vprizoritev. Opozarjamo vse prijatelje odra na krasno Klinarjevo dramo „Plavž", ki jo bodo vprizorili igralci prosvetnega društva v Šmartnem. To igro ima marsikdo še v lepem spominu. Zato ni čudno, da je zanjo neverjetno živahno zanimanje.

Torej ne pozabite priti v nedeljo dne 9. marca ob 3. uri popoldne ali pa dne 16. marca ob 7. zvečer v Šmartinski dom! Vstopnice si preskrbite pravočasno!

BESNICA

Odbor Prosvetnega društva je na svoji zadnji seji sklenil proslaviti spomin našega voditelja — očeta slovenskega naroda — dr. Antona Korošca. Žalna slovesnost se bo vršila v nedelj 9. marca ob pol 4. uri popoldne v gasilskem domu v Sp. Besnici. Na sporedu je več žalostink in žalni govor. Govori govornik iz Kranja. Na to prireditev vabimo zastopnike vseh javnih in političnih ustanov in vse občane, ki se zavedajo, kaj je bil veliki pokojnik za Jugoslavijo, posebno pa za našo lepo Slovenijo. Odbor.

OLŠEVEK

Prosvetno društvo v Olševku — odsek pevskega zbora Visoko, priredi v nedeljo 9. marca ob 3. uri popoldne v dvorani Prosvetnega doma v Olševku narodno igro s petjem v 7 slikah „Krivoprisežnik". — Borba med krivo prisego in poštenostjo. — Petje s citrami. — Cene običajne. — Vljudno vabljeni.

TRŽIČ

Občni zbor ZZD. Občni zbor strokovne skupine Zveze združenih delavcev v Tržiču, se bo vršil v nedeljo, dne 9. marca ob 9. uri dopoldne v Rokodelskem domu v Tržiču z običajnim dnevnim redom.

Posebno v današnjih časih je potrebno, da delavci pokažemo svojo skupnost, da damo svojim voditeljem veselja do dela, moči za premaganje vseh težav, ki se porajajo **na pozornici delavskega boja, zato vsi katoliški delavci** in prijatelji, pridite na občni zbor, da boste slišali, kaj se je za vas naredilo, kaj se dela in kaj so naši načrti za bodočnost.

Noben zaveden delavec naj ne ostane doma!

Igralci so nam preteklo nedeljo pokazali, kaj zmorejo. Vprizorili so precej poznano dramo „Golgoto". Nimamo tu namena posamezne igralce hvaliti ali kritizirati, vendar moramo naglasiti, da je režija, katero je vodil g. Šter Blaž vse pohvale vredna. Vse pohvale vredna je tudi njegova vloga v priorju in sceneriji, ki je bila izdelana po njegovi zamisli. Če smo se že spustili v ocenjevanje, ne smemo prezreti Demetrija in žene, kakor tudi ostale igralce. Vsi so dokazali svoje sposobnosti, izpričali pa tudi, da so pri skušnjah bili v rokah dobrega in spretnega **režiserja.**

One, ki bi igro ponovno želeli videti, ali ki je še niso videli, posebej opozarjamo, da bo ponovljena v nedeljo 9. t. m. popoldne ob pol 4. uri.

Prosvetni večeri. Pretekli ponedeljek nas je zopet obiskal priljubljeni gospod prof. Janko Mlakar. Z besedo in slikami nas je popeljal od Žingarice izpod Stola, preko Triglava in Sedmerih jezer do Črne prsti. Kdor g. profesorja pozna, ve, da ni več posebno mlad, ali njegove domislice, humor in živo pripovedovanje so še tako mladostni, da vedno komaj čakamo, kdaj bo prišel k nam. Posebno med mladino, ki kot on, rada hodi v planine občudovat božje stvarstvo in krepit telo in duha, je zelo priljubljen.

Upamo, da nam bo v kratkem prišel predavat zopet kaj zanimivega, zabavnega in poučnega, če preje ne, vsaj drugo sezono.

ŠKOFJA LOKA

Občni zbor Zveze čebelarskih podružnic za Gorenjsko bo v nedeljo dne 16. marca ob pol 9 dopoldne v prostorih Gasilskega društva v Škofji Loki. Nato opozarjamo vse čebelarje na Gorenjskem.

Nabiralno akcijo je izvedla tukajšnja gasilska četa namesto vsakoletne veselice. Nabranih je bilo nekaj nad 4.000 din, kar je zelo razveseljiv uspeh. Vendar pa je obljubljenih še nekaj zneskov. — Naša gasilska četa pridobiva vedno več ugleda med meščanstvom, ker je to uvidelo dobro voljo do žrtev in dela, ki vlada med članstvom čete.

„Švejk" se bo ponovil v nedeljo dne 9. marca ob 4 popoldne. Pri zadnjih dveh predstavah je bila udeležba tako velika, da mnogi niso dobili prostora. Zato se bo vprizoritev v nedeljo ponovila.

Za kapjo je umrl prejšno sredo mesar Karol Rottenbücher. Bil je po rodu Madžar, vendar je že med vojno in vsa leta po vojni bival med nami. Naučil se je našega jezika in ga govoril popolnoma gladko. Poznali smo ga kot mirnega in prijaznega človeka. Naj mu bo lahka slovenska zemljica. Preostalim pa naše sožalje!

Nesreča. Kovaču Alešu Demšarju se je pred dnevi zgodila huda nesreča. Dal si je nekaj opraviti pri svojem motorju. Kar nenadno pa se je vnel bencin in mu je z vso silo bruhnil v obraz. Demšar je dobil po obrazu hude opekline. Zdravi se v domači oskrbi.

Akademija FO in DK. Velika akademija FO in DK bo na praznik sv. Jožefa ob 8 uri zvečer in sicer pod pokroviteljstvom prosvetnega ministra g. dr. Miha Krekа. Akademija bo obsegala silno pester in izbran spored. Prijatelje naše katoliške mladine opozarjamo nanjo.

V četrtek 20. marca ob 8 uri zvečer bo predaval v okviru društvenih predavanj urednik „Naše moči" g. Peršuh o „Zavarovanju". Opozarjamo na to.

Blagoslovitev križevega pota. Naša farna cerkev je vendar že enkrat dobila svoj lastni sv. križev pot. Leta 1931 so namreč prenavljali notranjščino farne cerkve. Ker je bil križev pot že star in slab, okviri so bili že zelo pokvarjeni in slike tudi delno že raztrgane, je bilo jasno, da bo treba vse slike prej temeljito prenoviti, preden se bodo zopet obesile nazaj.

Današnji novi okviri so narejeni po načrtu domačina akad. slikarja Antona Mihelича iz Škofje Loke, čigar načrt je izbrala škofjeloška komisija v Ljubljani izmed petero načrtov.

Tudi vse slike je umetniško prenovil akad. slikar Tone Mihelič, ki je s tem delom dokazal svojo veliko umetniško nadarjenost. Za še ne prenovljene slike križevskega pota, bi lahko dobila naša župna cerkev kompleten križev pot z novimi slikami in okviri, seveda brez vsake umetniške vrednosti in je razumljivo, da je župna uprava to odklonila.

Današnja prenovitev postaj sv. križevega pota bo stala skupno okoli 13.000 din, to je prenovitev slik, novi okviri, električne luči. Nabranega je sedaj okoli 10.000 din in je največ darovala pok. Ivana Poljanec, in sicer din 3.000.—.

V nedeljo popoldne ob 2 je 28 fantov v slovesni procesiji preneslo vseh 14 postaj iz župnišča v cerkev, kjer jih je frančiškan p. dr. Modest Novak slovesno blagoslovil. Ljudstvo pa je med blagoslovitvijo in obešanjem posameznih postaj molilo molitve križevega pota.

Naj nam bo vsem prenovljeni križev pot v naši farni cerkvi, živ opomin neskončnega trpljenja Boga samega in naj nam bo to trpljenje v zgled neskončne potrpežljivosti da bomo tem lažje nosili svoj križev pot v teh strašnih časih!

Žrtev dela. Kruta smrt je zahtevala zopet mlado žrtev. V četrtek se je napotil s konjem in vozom po hlode v Selško dolino 30 letni hlapec Janez Klobovs, doma iz Breznice nad Škofjo Loko. Uslužben pa je bil pri lesnem trgovcu Francu Dolencu iz Stare Loke. Na cesti med vasjo Studeno in Selca pa ga je dobitel neki avto, ki ga pa zaradi spolzke in ozke ceste ni mogel prehiteti. Tako sta vozila, kakih 200 m bratom in sestram, posebno pa še staršem ob drug za drugim, naprej Klobovs s težko naloženim vozom, zadaj avto. — Klobovs se je hotel ogniti, zato je zapeljal čisto na kraj ceste. A tam je vozu spodrsnilo in nesreca je hotela, da so težki hlodi z vso svojo težo pritisnili Klobovsa ob tla. Strli so mu prsni koš in smrt je nastopila takoj.

Trpko je zadela vest o nesrečni Janezovi smrti nas vse, posebno še, ker smo poznali Janeza kot dobrega katoliško in slovensko zavednega fanta, kakor je krepko slovenska in katoliška vsa družina iz katere je izšel. Vsem nesrečni Janezovi smrti naše najglobokejše sožalje! Janez, tebi pa naj sveti večna luč!

SELCA NAD ŠKOFJO LOKO

„Mlado Bredo" vprizori Kat. prosv. društvo v Krekovem domu v nedeljo 9. III. ob 3. pop.

Fantovski odsek in Dekliški krožek pa se pripravljata za akademijo za praznik sv. Jožefa.

Šport

Slov. lahkoatletska zveza.

Slov. lahkoatletska zveza je v svoji seji z dne 23. m. m. razpravljala zlasti o delu za pospeševanje in okrepitev slov. lahke atletike.

O Slovencih na tem športnem področju gre najboljši glas v naši državi, saj so že dvakrat zapovrstjo premagali v troboju srbske in hrvatske lahke atlete. Če si naj Slovenci pribore kraljev pokal za svojo Zvezo, se bodo morali v tretje preizkusiti za dokončno zmago na letošnji prireditvi v Belgradu.

Klubom so se določili roki, do kedaj naj prirede svoje mitinge, ne da bi čakali konec sezone, kakor se je to dogajalo prejšnja leta. Zveza mora vedeti, s kakšno reprezentanco more računati za primer nastopa v dvoboju morda celo z zamejci.

Zveza je ustanovila tudi dve lahkoatletski ligi, ljubljansko in mariborsko. V področje prve spadajo: SK Planina, Ilirija, Bratstvo in Hermes, v drugo za SK Maraton, Železničar, Rapid in Celje. V Mariborski ligi bo hud boj za prvenstvo med SK Celjem in Železničarjem. V Ljubljanski ligi gre boj bolj za drugo in tretje mesto med SK Bratstvom in SK Ilirijo, ker je prvak te lige že kar favorit SK Planina. Šlo bo predvsem za to, da se med prvakoma obeh lig izkaže v boju prvak Slovenske lahkoatletske zveze. Če prerokbe v športu kaj veljajo, bo hud dvoboj med SK Planino in SK Železničarjem. SK Planina so ponaša z najboljšimi močmi, kakor n. pr. Darko Mavsar, Zmago Košir in Janez Klinar. Poleg imenovanih so znamenite atletske osebnosti tega kluba, ki je z njimi dostojno zastopal naše državne barve, še tile: Skušek, Pogačnik, Smolej, Černe in drugi. Letos se je od nas za večno poslovil odlični atlet trener in sodelavec dr. Časny, ki ga je dostojno nadomestil Mavsar. Mavsar se je s svojimi sijajnimi uspehi najbolj izkazal med kopjaši, medtem ko se Košir in Klinar posvečata le bolj tekačem. Tako drug drugega dopolnjujejo na vseh področjih lahke atletike.

Kot tretji partner za državno prvenstvo bo med Srbi bržčas SK Jugoslavija iz Belgrada. Kraj za dokončni boj za to prvenstvo doslej še ni določen. Zvezi in klubom želimo mnogo uspeha!

S tužnim srcem sporočamo, da je gospod

Franc Cimerman

blagajnik in knjigovodja Tiskovnega društva

po dolgi in mučni bolezni v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto ob pol 5. pop. iz hiše žalosti, Grajska ul. 1., na novo župno pokopališče v Kranju.

Zvestemu tovarišu bomo ohranili trajen spomin!

V Kranju, dne 7. marca 1941.

Osebje Tiskovnega društva v Kranju.

Sinoči je odšel po plačilo k Bogu gospod

Franc Cimerman

blagajnik in knjigovodja Tisk. društva

Dolgoletnemu vestnemu uslužbencu bomo ohranili trajen spomin.

Bog mu bodi dober plačnik!

V Kranju, dne 7. marca 1941.

Načelstvo in nadzorni odbor Tiskovnega društva v Kranju.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača d. 0·50. Najmanjši znesek je 8 din

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni **BERNARD MAKS, tapetnik — Na skali št. 5.** (v hiši g. Šipica)

Vajenca za ključavničarsko obrt, zdravega in močnega sprejme takoj R. Florjančič, Kranj.

Otroško posteljo, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v upravi.

Mesarski lokal se odda pod ugodnimi pogoji. Cena po dogovoru. Čirčiče 80.

Prodam več voz lepe, suhe lucerne in slame na Srednji Beli št. 33.

Dva šivalna stroja, rabljena, še v dobrem stanju naprodaj pri Juliju Zevniku, Stražišče, Gaštej.

Primerna soba v pritličju, čeprav v kaki stranski ulici, bi ki bila primerna za pisarno se išče. Naslov v upravi.

Gospodična išče opremljeno sobo, po možnosti s hrano, v mestu ali v neposredni bližini. Ponudbe na upravo „Gorenjca".

Psička, bela, kosmata foxterier „Bibi", se pogreša od ponedeljka. Komur je kaj znano, se naproša, da javi policiji v Kranju ali naslovu, katerega nosi na ovratnici.

Dobre platnene cunje, kupimo večjo količino. Tiskovno društvo, Kranj.

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.—. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

PAVEL BREN

Projektira in prevzema vse tovarniške in privatne zgradbe, izdeluje lesene vile vseh vrst po lastnih načrtih. Vsem cenjenim naročnikom se priporočam.

MESTNI STAVBENIK

Kranj, Bleiweissova 21

DRUŠTVO TISKOVNO

Priporoča se za tiskanje knjig, revij in časnikov, vabil za gledališke odre in koncerte, vizitk, kuvert, pisarniških tiskovin, reklamnih lepakov in letakov kakor tudi vseh ostalih tiskovin

Izdelava solidna in poceni

KRANJ - Telefon št. 73

POHIŠTVO

krasno v formah, prvovrstno v kvaliteti po naročilu in v zalogi

A. AMANN & Co.

TRŽIČ

VINO

pristno, po konkurenčni ceni dobite pri **Centralni vinarni** Ljubljana, Frankop. 11

CVETLIČNI MED

orehova jedrca in

AMBROŽEVO MEDICO

dobite najceneje v

Medarni, Ljubljana - Židovska ul. 6

VSAKOVRSTNO POHIŠTVO

dobite najceneje

V ZALOGI POHIŠTVA

„LIPA"

KRANJ - Layerjeva ul.

Najboljši nakup in popravilo

B. RANGUS - KRANJ

KR. DVOR.

JUVELIR IN DOBAVITELJ

PODLJUBNIŠKI:

HRIBAR

23 POVEST IZ ŠKOFJELOŠKIH HRIBOV

Hribar ga je gazil, odrival je veje, ki so mu bile v napoto, pri tem pa težko in sunkovito dihal. Zdelo se mu je, da ga zasleduje strašna senca in ga je tiralo v obup. Če se je vsul sneg z veje, ali je skočil preplašen zajec iz svojega skrivališča se je obupan in ves tresoč od strahu ozrl okoli sebe. Kri mu je zastajala po žilah, mraz in vročina sta ga spreletavala. Planil je naprej. Kopal je v strm breg, a senca strahu in groze ja šla z njim. S koleni je ril po snegu, da so se mu raztrgale hlače in se je plazil po golih kolenih. Z veliko težavo je priril do vrha. Z rokami je grabil za deblo. Zdelo se mu je nekam čudno oblikovano. Tipal je z rokami navzgor. Dotipal je leseni nogi in žebelj, nato telo, glavo s trnjevo krono in razpete roke, kakor da bi ga hoteli objeti. Hribarja je obšel strah, da je skoro okamenel. Strašen mraz mu je spreletaval telo in lasje so se mu ježili. Njegov razum je bil čisto na koncu. Trohico vere, ki mu jo je vcepila mati pred več kot šestdesetimi leti, mu je sedaj vzbujala samo še obupno grozo. Sam je bil sredi noči tu pod križem in dušil ga je zločin. — Morilec lastnega otroka! — Okrog njega same temne sence, ki so mu grozile, da ga zdaj, zdaj uničijo, v njem pa očitajoča vest. Blodil je, klečeč pred križem z očmi okoli in zdelo se mu je, da od vseh strani segajo po njem temne, pošastne roke, ki ga bodo zgrabile in zmlele.

„Ne, ne boste me!" je kriknil, planil pokoncu in divje rinil nazaj v goščavo. Drl je naprej, kolikor so ga nesle noge, ne da bi pazil, kam. Padal je in se pobiral, krvav in opraskan po rokah, po glavi in na kolenih. Bil je grozna slika obupanca, ki beži stran od neskončne božje milosti in ki se ne zaveda, da je Križani na križu trpel tudi zanj...

Hribar bi bil lahko spoznal, a je našel pravo pot baš pri križu, ki stoji na razpotju v Bodovsko grapo in Loko in bi tako lahko prišel domov, ali izgubil je vsako razsodnost.

Kakor blazen je begal po gozdu, brez smeri brez cilja. Divjal je sem ter tja več ko eno uro potem, odkar je napol blazen zbežal od križa. — Zdelo se mu je, da je pred seboj zagledal majhno, drobno lučko. Ubral jo je kar preko skal in grmičevja naravnost v tisto smer, temne grozeče sence pa so ga še vedno zasledovale. Bil je že na koncu svojih moči. Srce mu je divje udarjalo in dušilo ga je. Zgrudil se je tresoč po životu nekaj metrov pred bajto. Ni je spoznal. Glavno je bilo, da bodo notri živi ljudje. — V oknih je zapazil luč in da je še nekdo pokoncu, ker se je za zavesami premikala senca.

Hribar je poizkusil vstati, pa ni šlo. Noge so mu čisto odpovedale. Plazil se je po vseh štirih do vrat, ki jih je zagledal v poltemi. Z vso močjo, kolikor jo je še imel v rokah, je potolkel nanje.

„Odprite, ljudje božji!" je prosil z onemoglim glasom.

Slišal je, kako so se znotraj odprla vrata, glasu pa ni bilo nobenega. Zato je potolkel še enkrat.

„Odprite! Izgubil sem se! — Če ne odprete, zmrznem..."

„Kdo pa je?" se je oglasil v bajti ženski glas.

Kje je že Hribar slišal ta glas? — Tako znan se mu je zdel!

„Jaz sem!" je odgovoril.

„In kdo je ta jaz?"

„Hribar od Sv. Andreja! Odprite no, že!"

„Ja Bog se te usmili, Hribar! Kaj pa že ti delaš navsezgodaj tukaj. Saj je ura komaj šest!" je ženska govorila, med tem ko je odpirala vrata.

„Koliko je ura, praviš?"

„I, šest zjutraj!"

„Torej sem blodil polnih sedem ur!" je zagodel sam vase Hribar. Počasi se je spravil na noge in pogledal ženski v obraz.

„Ti si, Ceglarica? Povej mi no, ali sem res v tvoji bajti?"

„I kje pa drugje!" mu je pritrdila Ceglarica, ženska, koščena in prebrisana kakor lisica; vdova, ki ji je mož umrl že pred kakimi dvajsetimi leti. Preživljala se je z dnino. Sedaj jih je imela že okoli šestdeset. Otroci Francka, Pavla in Ivanka so bili že poročeni v dolini, Jože pa je bil še doma. Bil je pravo nasprotje matere: priden, ljubezniv, delaven in pošten. Imel je komaj dvajset let.

„Torej tako daleč sem zabredel skoraj k Sv. Ožbaltu!" je godrnjal Hribar in majal z glavo.

Ceglarica je onemoglega Hribarja spravila k peči. Gorkota in čaj, ki mu ga je skuhala, sta ga kmalu spravila k sebi.

Pozabljen je bil strah in groza, pozabljeno je bilo beganje po gozdu. Hribar je ostal stari, neizprosni, zakrnjeni Hribar.

XIV.

„Pa zbogom, Ceglarica! Ti bom že kako povrnil, ko si mi tako lepo postregla in me zašila!" se je zahvaljeval in se poslavljal Hribar. „Saj vem, da nimaš v izobilju."

„O, saj ni take reči! Storila sem le kolikor sem mogla!" je na pragu svoje bajte zaregljala za njim Ceglarica. — „Če mi pa kaj prineseš, bom hvaležna. Saj veš, sedaj na zimo je hudo. Ni nobenega zaslužka, prihraniti si pa tudi ne morem."

„Kje pa je Jože?" je z onemoglim glasom vprašal Hribar.

„Jože? Zdaj dela pri Rožniku pri Sv. Ožbaltu. Ostal bo še nekaj dni, nato pa si bo že kako pomagal! Veliko tu v hribih res ne zasluži: nekaj dobi v denarju, nekaj pa v živilih. No, za silo že gre!"

„Mogoče bi pa potem lahko prišel k nam, sekat drva?" — Posekati bo treba nekaj drv gori na Slemenu, da bomo imeli drugo zimo kaj za kurjavo."

(Dalje prihodnjič.)

Tiska tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.